

ผลกระทบของระบบควบคุมภายในต่อผลการดำเนินงาน
ของหน่วยงานในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพะเยา
EFFECTS of INTERNAL CONTROL SYSTEM on PERFORMANCE of
AGENCY AFFILIATION with PHAYAO PROVINCIAL PUBLIC HEALTH OFFICE

นาวพรรษ ปุญญมัย

Nawapat Poonyamai

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพะเยา

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเชิงพรรณานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นต่อระบบการควบคุมภายใน ผลการดำเนินงานของหน่วยงาน และผลกระทบของระบบการควบคุมภายในต่อผลการดำเนินงานของหน่วยงานในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพะเยา ดำเนินการจากหน่วยงานในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพะเยา จำนวน 89 แห่ง โดยสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารหน่วยงาน และเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานระบบควบคุมภายใน รวมทั้งสิ้น 178 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ 1) แบบประเมินความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบการควบคุมภายใน ซึ่งประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ สภาพแวดล้อมของการควบคุม การประเมินความเสี่ยง กิจกรรมการควบคุม สารสนเทศและการสื่อสาร และการติดตามประเมินผล 2) ผลการดำเนินงานของหน่วยงานในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพะเยา ประกอบด้วย การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล รายงานการเงินมีความน่าเชื่อถือ และการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือจากกลุ่มตัวอย่าง ตอบแบบสอบถาม Online ที่สร้างขึ้นจาก Application Google form โดยมีผู้ตอบแบบสอบถาม Online จำนวน 178 ชุด การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนาและการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลจากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นต่อระบบควบคุมภายใน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.56 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการดำเนินงานของหน่วยงานในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพะเยา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 3.80 ส่วนผลกระทบของระบบการควบคุมภายในต่อผลการดำเนินงานของหน่วยงานในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพะเยาพบว่า ทั้ง 5 องค์ประกอบของระบบการควบคุมภายในที่มีผลต่อผลการดำเนินงานของหน่วยงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ สภาพแวดล้อมของการควบคุม การประเมินความเสี่ยง กิจกรรมการควบคุม สารสนเทศและการสื่อสาร และการติดตามประเมินผล (Multiple $R=0.824$, $F = 124.674$, $p < 0.001$, $df = 5, 173$) โดยองค์ประกอบเหล่านี้สามารถร่วมทำนายผลการดำเนินงานของหน่วยงานได้ 68.0% ($R^2 = 0.680$) ข้อเสนอแนะจากการวิจัย หน่วยงาน

ควรกำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาความเสี่ยงพร้อมทั้งจัดลำดับความเสี่ยงที่อาจส่งผลกระทบต่อการทำงานภายในหน่วยงานอย่างรัดกุม และต้องพิจารณาถึงค่าใช้จ่ายที่อาจเกิดขึ้น และในการประเมินความเสี่ยงหน่วยงาน ควรมีการสอบทานเพื่อปรับปรุง แก้ไข พัฒนาแนวทางการจัดการความเสี่ยงให้ทันกับสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ

คำสำคัญ : ระบบการควบคุมภายใน, ผลการดำเนินงาน, หน่วยงานในสังกัดสำนักงานสาธารณสุข
จังหวัดพะเยา

Abstract

The purpose of this study was to examine effects of internal control system on performance of agency affiliation with Phayao provincial public health. The internal control system was an independent variables that include of control environment, risk assessment, control activities information and communications evaluational, monitoring. Including the result of performance were as dependent variables that consist of operational efficiency and effectiveness, financial report reliability and compliance with applicable laws and regulations.

Questionnaires were used as a tool for collecting data. The samples of this study were agency affiliation replied by 178 respondents. The data were analyzed by using descriptive statistic and multiple regression.

The result of this research were found that both the internal control system and the performance of affiliation with Phayao provincial public health were at high level. For the effects of them in five components : internal control system , risk assessment , control activities , information and communications and evaluational monitoring were in positive significance. These components could accurately predict the results of performance. The suggestions were as follows : Agency affiliation should identify criterions to consider and make in order the risks , should consider various expenses and should examine the risky evaluation to improve , solve and develop ways of risky management with constantly modern situations.

Keywords : Internal control system, Performance, agency affiliation with Phayao
provincial public health

1. บทนำ

ในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีทำให้หน่วยงานภาครัฐต้องมีการปฏิรูประบบราชการให้หน่วยงานมีการบริหารจัดการที่ดี มีประสิทธิภาพ มีการกำกับดูแลกิจการที่ดี (Good Governance) ทำให้ต้องนำวิธีการควบคุมมาใช้ในการดำเนินงานเพื่อช่วยลดความเสี่ยงและลดข้อผิดพลาดในการดำเนินงาน ซึ่งระบบการควบคุมที่นิยมนำมาใช้ คือ ระบบการควบคุมภายในโดยนำมาใช้เป็นเครื่องมือช่วยกำกับ ควบคุม ดูแลการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพ ลดความเสี่ยงและลดข้อผิดพลาด ช่วยให้หน่วยงานดำเนินงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ เนื่องจากระบบการควบคุมภายในมีส่วนช่วยในการป้องกันและรักษาทรัพย์สินของหน่วยงาน รวมทั้งช่วยให้หน่วยงานใช้ทรัพยากรได้อย่างคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพ การปฏิบัติงานมีความถูกต้องเป็นไปตามขั้นตอนต่าง ๆ อย่างเหมาะสม (สุพรรณรัตน์ มาศรีรัตน์, 2552: 1-2) จากความสำคัญของระบบการควบคุมภายในข้างต้น หน่วยงานภาครัฐได้กำหนดแนวทางปฏิบัติโดยประยุกต์ระบบการควบคุมภายในจากระบบการควบคุมภายในของ The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission หรือ COSO ซึ่งเป็นระบบการควบคุมภายในที่ครอบคลุมถึงองค์ประกอบต่าง ๆ ในการบริหารที่เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป (สุวินชา การพัตชี, 2555: 2-3) และกระทรวงการคลังได้กำหนดหลักเกณฑ์กระทรวงการคลัง ว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการควบคุมภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ.2560 ซึ่งได้ให้ความหมายของการควบคุมภายในว่าเป็นกระบวนการปฏิบัติงานที่ผู้กำกับดูแลหัวหน้าหน่วยงานของรัฐ และบุคลากรในหน่วยงานของรัฐจัดให้มีขึ้น เพื่อสร้างความมั่นใจอย่างสมเหตุสมผลว่าการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐจะบรรลุวัตถุประสงค์ด้านการดำเนินงาน ด้านการรายงาน และด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับ อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล มีการดูแลป้องกันทรัพย์สินช่วยให้ข้อผิดพลาด ความเสียหาย การรั่วไหลการสิ้นเปลืองการทุจริตลดลง รายงานการเงินมีความน่าเชื่อถือและมีการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับและมติคณะรัฐมนตรี (กรมบัญชีกลาง : 2560) ซึ่งผู้กำกับดูแลผู้บริหาร ต้องรับผิดชอบในการนำมาตรฐานนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการวางระบบการควบคุมภายใน สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด และหน่วยงานในสังกัดทุกระดับเป็นหน่วยงานภาครัฐ จึงต้องนำแนวทางการวางระบบการควบคุมภายในตามหลักเกณฑ์กระทรวงการคลัง ว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการควบคุมภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ.2560 มาใช้ เพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพประสิทธิผลและบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้ของการดำเนินงาน แต่ในระยะเวลาที่ผ่านมาสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพะเยาได้ตรวจสอบพบว่าการจัดวางระบบการควบคุมภายในของหน่วยงานในสังกัดส่วนใหญ่ยังดำเนินการไม่ถูกต้อง ไม่ครบถ้วน สาเหตุมาจากผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ ยังขาดความรู้ ความเข้าใจ ในการนำมาตรฐานการควบคุมภายในมาใช้

รวมทั้งยังขาดความชัดเจนในแนวทางปฏิบัติ ซึ่งผลดังกล่าวอาจกระทบต่อผลการดำเนินงานของหน่วยงานได้ จากการวางระบบการควบคุมภายในของหน่วยงานภาครัฐที่ผู้บริหารจัดทำขึ้น ซึ่งเชื่อว่าจะเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานให้หน่วยงานใช้ลดความเสี่ยงของการทุจริตและมีการใช้ทรัพยากรได้อย่างคุ้มค่า มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล รายงานการเงินถูกต้อง ครบถ้วน มีความน่าเชื่อถือ ส่งผลให้การปฏิบัติงานบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับระบบการควบคุมภายใน ผู้วิจัยได้นำระบบการควบคุมภายในทั้ง 5 องค์ประกอบของการควบคุมภายใน ตามแนวทางของกระทรวงการคลัง ซึ่งประกอบด้วย สภาพแวดล้อมของการควบคุม การประเมินความเสี่ยง กิจกรรมการควบคุม สารสนเทศ และการสื่อสาร และการติดตามประเมินผล (กรมบัญชีกลาง, 2560: 2) มาเป็นตัวแปรต้นในการศึกษาผลกระทบของระบบการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงานของหน่วยงานในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพะเยา เนื่องจากผู้วิจัยเชื่อว่าระบบการควบคุมภายในจะเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานที่จะช่วยลดความเสี่ยงจากการทุจริตหน่วยงานมีการใช้ทรัพยากรได้อย่างคุ้มค่า มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล รายงานการเงินจัดทำได้อย่างถูกต้อง มีความครบถ้วน ส่งผลให้รายงานการเงินมีความน่าเชื่อถือ การปฏิบัติงานของหน่วยงานปฏิบัติได้อย่างถูกต้องเป็นไปตามกฎหมายระเบียบ ข้อบังคับ ส่งผลให้หน่วยงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ เป็นไปตามนโยบายของผู้บริหารและหน่วยงานที่กำกับดูแลได้กำหนดไว้

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อศึกษาความคิดเห็นต่อระบบการควบคุมภายในของหน่วยงานในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพะเยา ซึ่งประกอบด้วย สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด , โรงพยาบาลทั่วไป , โรงพยาบาลชุมชน , สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ , โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล

2.2 เพื่อศึกษาผลการดำเนินงานของหน่วยงานในด้านการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ด้านรายงานการเงิน และไม่ใช้การเงินมีความน่าเชื่อถือ ด้านการปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบ ข้อบังคับ

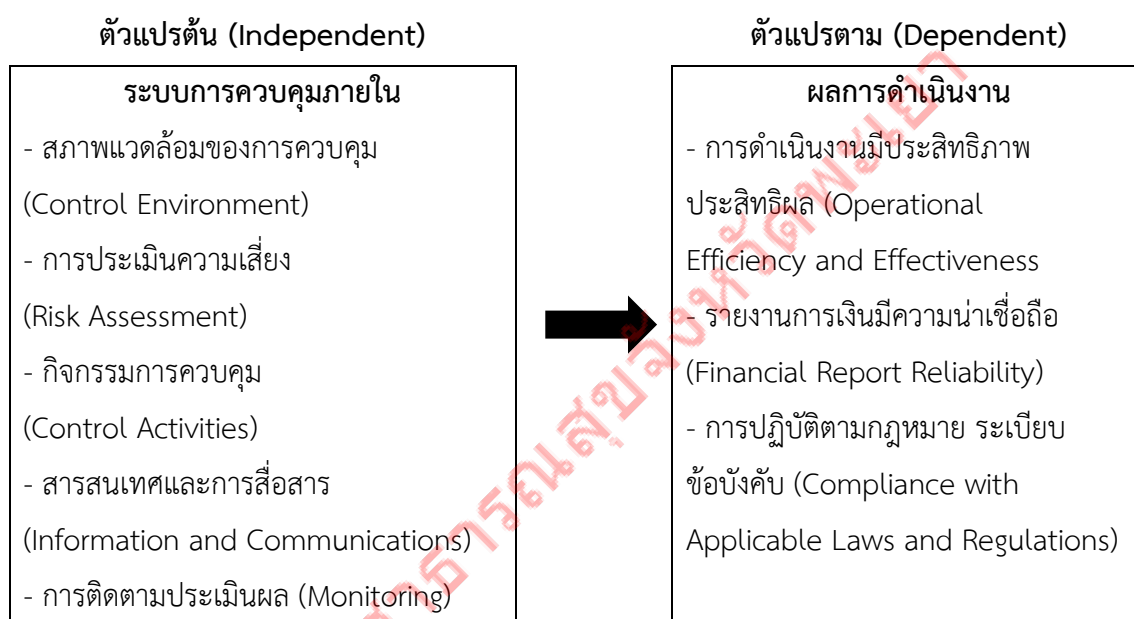
2.3 เพื่อศึกษาผลกระทบของระบบการควบคุมภายในต่อผลการดำเนินงานของหน่วยงานในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพะเยา

3. ระเบียบวิธีวิจัย

3.1 กรอบแนวคิด

การศึกษาผลกระทบของระบบการควบคุมภายในต่อผลการดำเนินงานของหน่วยงานในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพะเยา ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัย จากระบบการควบคุม

ภายในทั้ง 5 องค์ประกอบ ประกอบด้วย สภาพแวดล้อมของการควบคุม การประเมินความเสี่ยง กิจกรรมการควบคุม สารสนเทศและการสื่อสาร การติดตามประเมินผล และผลการดำเนินงานจากการบรรลุผลสำเร็จของการวางระบบการควบคุมภายในตามหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการควบคุมภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ.2561 (กรมบัญชีกลาง : 2560) ประกอบด้วย การดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล รายงานการเงิน และไม่ใช้การเงินมีความน่าเชื่อถือ การปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ซึ่งกรอบแนวคิดของการวิจัยมีดังนี้

3.2 รูปแบบการศึกษา

การวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นต่อระบบการควบคุมภายใน ผลการดำเนินงานของหน่วยงาน และผลกระทบของระบบการควบคุมภายในต่อผลการดำเนินงานของหน่วยงานในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพะเยา โดยดำเนินการสำรวจความคิดเห็นจากผู้บริหาร และผู้รับผิดชอบงานระบบควบคุมภายในของหน่วยงานในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพะเยา ในช่วงเดือนตุลาคม 2564 – มกราคม 2565

3.3 วิธีการศึกษา

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือจากกลุ่มตัวอย่าง คือ หน่วยงานในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพะเยา จำนวน 89 แห่ง โดยทำหนังสือราชการจากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพะเยาไปยังผู้อำนวยการโรงพยาบาล และสำนักงานสาธารณสุขอำเภอทุกแห่ง ขอความร่วมมือให้หน่วยงานในสังกัดทุกระดับ ตอบแบบสอบถาม Online ที่สร้างขึ้นจาก Application Google form

เครื่องมือในการดำเนินการวิจัย

แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบปลายปิด (Closed ended Question) โดยคำตอบเป็นแบบเลือกตอบและแบบประมาณค่า (Rating Scale) และแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ส่วนได้ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน รูปแบบของหน่วยงาน ขนาดของหน่วยงาน ตำแหน่งในหน่วยงาน โดยลักษณะคำตอบเป็นแบบเลือกตอบ สร้างโดย Application Google form

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับระบบการควบคุมภายใน ตามหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการควบคุมภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ.2561 ประกอบด้วยสภาพแวดล้อมของการควบคุม การประเมินความเสี่ยง กิจกรรมการควบคุม สารสนเทศและการสื่อสาร การติดตามประเมินผล โดยในแต่ละองค์ประกอบมีข้อคำถามดังนี้ สภาพแวดล้อมของการควบคุม 5 ข้อ, การประเมินความเสี่ยง 4 ข้อ, กิจกรรมการควบคุม 3 ข้อ, สารสนเทศและการสื่อสาร 3 ข้อ และการติดตามประเมินผล 2 ข้อ ลักษณะคำตอบเป็นการใช้มาตรวัดแบบประมาณค่า (Rating Scale) ของลิเคิร์ต (Lifert Scale) ซึ่งเป็นการเรียงลำดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างตั้งแต่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โดยให้คะแนนตามระดับความคิดเห็น 5 ระดับ ดังนี้ 5 หมายถึง ระดับความคิดเห็นมีมากที่สุด , 4 หมายถึง ระดับความคิดเห็นมีมาก , 3 หมายถึง ระดับความคิดเห็นมีปานกลาง , 2 หมายถึง ระดับความคิดเห็นมีน้อย และ 1 หมายถึง ระดับความคิดเห็นมีน้อยที่สุด

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการดำเนินงานตามหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการควบคุมภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ.2561 ประกอบด้วย การดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล รายงานการเงิน และไม่ใช้การเงินมีความน่าเชื่อถือ การปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ โดยในแต่ละด้านมีข้อคำถามดังนี้ ด้านการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล 4 ข้อ ด้านรายงานการเงิน และไม่ใช้การเงินมีความน่าเชื่อถือ 4 ข้อ และด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ 3 ข้อ ลักษณะคำตอบเป็นการใช้มาตรวัดแบบประมาณค่า (Rating Scale) ของลิเคิร์ต (Lifert Scale) ซึ่งเป็นการเรียงลำดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างตั้งแต่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โดยให้คะแนนตามระดับความคิดเห็น 5 ระดับ ดังนี้ 5 หมายถึง ระดับความคิดเห็นมีมากที่สุด , 4 หมายถึง ระดับความคิดเห็นมีมาก , 3 หมายถึง ระดับความคิดเห็นมีปานกลาง , 2 หมายถึง ระดับความคิดเห็นมีน้อย และ 1 หมายถึง ระดับความคิดเห็นมีน้อยที่สุด

การทดสอบเครื่องมือ

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผ่านการหาความเที่ยงตรงของเนื้อหาแล้ว ไปหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งผลการทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามรายด้านประกอบด้วยความคิดเห็นเกี่ยวกับระบบการควบคุมภายใน และความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการดำเนินงาน อยู่ระหว่าง 0.827 – 0.959 และความ

เชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.966 ซึ่งค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามควรมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาไม่ต่ำกว่า 0.5 จึงจะถือว่าแบบสอบถามฉบับนั้นมีความเชื่อมั่นที่ใช้ได้ ดังนั้นสรุปได้ว่าแบบสอบถามฉบับนี้มีความเชื่อมั่นสามารถนำไปใช้เป็นแบบสอบถามได้

3.4 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาเลือกแบบเจาะจง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานควบคุมภายในของหน่วยงานในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพะเยา จำนวน 89 แห่ง ๆ ละ 2 คน ประกอบด้วย 1) สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด จำนวน 2 คน 2) โรงพยาบาลทั่วไป จำนวน 4 คน 3) โรงพยาบาลชุมชน จำนวน 14 คน 4) สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ จำนวน 18 คน 5) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จำนวน 140 คน

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาและการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ โดยวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานดังนี้

3.5.1 อธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างในการอธิบายผลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ร้อยละ (Percent) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แสดงผลการวิเคราะห์ในรูปแบบตารางพร้อมคำอธิบาย

3.5.2 ใช้สถิติเชิงอ้างอิงเพื่อทดสอบสมมติฐาน วิเคราะห์ผลกระทบของระบบการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงานของหน่วยงานในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพะเยา โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ในการทดสอบการศึกษผลกระทบของระบบการควบคุมภายในต่อผลการดำเนินงานของหน่วยงานในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพะเยา ผู้วิจัยได้กำหนดสมมติฐานในการวิจัย

4. ผลการวิจัย

4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชายคิดเป็นร้อยละ 43.26 และเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 56.74 มีอายุ 25 - 34 ปีขึ้นไป มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 46.63 รองลงมาคืออายุ 45 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 32.58 และอายุ 35 - 44 ปี คิดเป็นร้อยละ 20.79 จบการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่ามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 58.98 รองลงมาคือจบการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 41.02 ประสบการณ์ในการทำงานในหน่วยงาน มากกว่า 6 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 53.38 รองลงมาคือมีประสบการณ์ในการทำงานในหน่วยงาน จำนวน 1 - 3 ปี คิดเป็นร้อยละ 30.89 และมีประสบการณ์ในการทำงานในหน่วยงาน จำนวน 4 - 6 ปี คิดเป็นร้อยละ 15.73 ผู้ตอบแบบสอบถาม คือผู้บริหารของหน่วยงาน และเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานด้านการควบคุมภายในมีจำนวนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 50.0 รูปแบบของหน่วยงาน คือ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 78.65 รองลงมาคือ สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ คิดเป็นร้อยละ 10.11

โรงพยาบาลชุมชน คิดเป็นร้อยละ 7.87 โรงพยาบาลทั่วไป ร้อยละ 2.25 และสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ร้อยละ 1.12

4.2 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับระบบการควบคุมภายในของหน่วยงานในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพะเยา

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นของระบบการควบคุมภายใน ของหน่วยงานในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพะเยา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับระบบการควบคุมภายใน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.56 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีระดับความคิดเห็น ด้านกิจกรรมการควบคุม ด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร และด้านการติดตามประเมินผล อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.66, 3.64, 3.60 และ 3.55 ตามลำดับ และมีความคิดเห็นเกี่ยวกับระบบการควบคุมภายใน ด้านการประเมินความเสี่ยง อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.38 รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับระบบการควบคุมภายในในภาพรวม

ระบบการควบคุมภายใน	ความคิดเห็น		
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม	3.64	0.59	มาก
2. ด้านการประเมินความเสี่ยง	3.38	0.66	ปานกลาง
3. ด้านกิจกรรมการควบคุม	3.66	0.65	มาก
4. ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร	3.60	0.64	มาก
5. ด้านการติดตามประเมินผล	3.55	0.60	มาก
รวมเฉลี่ย	3.56	0.51	มาก

4.3 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการดำเนินงานของหน่วยงานในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพะเยา

จากการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นของผลการดำเนินงานของหน่วยงานในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพะเยา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการดำเนินงาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.80 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีระดับความคิดเห็น ด้านรายงานการเงินมีความน่าเชื่อถือ ด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ และด้านการดำเนินงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล อยู่ในระดับมากโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98, 3.86 และ 3.57 ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับผลการดำเนินงานในภาพรวม

ผลการดำเนินงาน	ความคิดเห็น		
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล	3.57	0.60	มาก
2. ด้านรายงานการเงิน และไม่ใช้การเงินมีความน่าเชื่อถือ	3.98	0.65	มาก
3. ด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ	3.86	0.58	มาก
รวมเฉลี่ย	3.80	0.53	มาก

4.4 การวิเคราะห์ผลกระทบของระบบการควบคุมภายในต่อผลการดำเนินงานของหน่วยงานในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพะเยา

พบทั้ง 5 องค์ประกอบของระบบการควบคุมภายในที่มีผลต่อผลการดำเนินงานของหน่วยงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ สภาพแวดล้อมของการควบคุม การประเมินความเสี่ยง กิจกรรมการควบคุม สารสนเทศและการสื่อสาร การติดตามประเมินผล (Multiple $R=0.824$, $F = 124.674$, $p < 0.001$, $df = 5, 173$) โดยองค์ประกอบเหล่านี้สามารถร่วมทำนายผลการดำเนินงานของหน่วยงานได้ 68.0% ($R^2 = 0.680$) และเมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ การถดถอย (Beta) จากการวิเคราะห์องค์ประกอบทั้ง 5 ตัวแปร พบว่าระบบควบคุมภายในด้านการติดตามและประเมินผลเป็นปัจจัยที่มีอำนาจในการทำนายมากที่สุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($Beta=0.503$, $t=10.109$, $p<.001$) แต่ทั้งนี้พบว่าระบบควบคุมภายในด้านการประเมินความเสี่ยงเป็นปัจจัยที่มีอำนาจทำนายน้อยที่สุด ($Beta=-0.127$, $t=-2.825$, $p>.001$)

จากการวิเคราะห์ผลกระทบของระบบการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงานของหน่วยงานในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพะเยา พบว่า องค์ประกอบของระบบการควบคุมภายในด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม ด้านการประเมินความเสี่ยง ด้านกิจกรรมการควบคุม ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร และด้านการติดตามประเมินผล ส่งผลกระทบท่อผลการดำเนินงานของหน่วยงานในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพะเยา ในด้านการดำเนินงานมีประสิทธิภาพประสิทธิผล ด้านรายงานการเงินมีความน่าเชื่อถือ และด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ อย่างมีนัยสำคัญ รายละเอียดดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของระบบการควบคุมภายใน ที่ส่งผลกระทบต่อ
ผลการดำเนินงานโดยรวม

ระบบควบคุมภายใน	b	Std.Error	β	t	Sig
ค่าคงที่	0.917	0.123		7.484	0.000
1. ด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม	0.136	0.045	0.152	3.050	0.002
2. ด้านการประเมินความเสี่ยง	-0.102	0.036	-0.127	-2.825	0.005
3. ด้านกิจกรรมการควบคุม	0.164	0.040	0.203	4.803	0.000
4. ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร	0.157	0.041	0.190	3.843	0.000
5. ด้านการติดตามประเมินผล	0.442	0.044	0.503	10.109	0.000
R = 0.824, $R^2 = 0.680$, Adjusted R Square = 0.510, SEE = 0.300, F = 124.674, Sig = 0.000, df=5,173					

5. อภิปรายผล

ผลจากการศึกษาผลกระทบของระบบการควบคุมภายในต่อผลการดำเนินงานของหน่วยงานในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพะเยาโดยภาพรวม พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักการขององค์ประกอบของระบบควบคุมภายใน 5 องค์ประกอบ ระดับมากในด้านการกิจกรรมการควบคุม ด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร ด้านการติดตามประเมินผล และระดับปานกลางในด้านการประเมินความเสี่ยง ส่วนระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการดำเนินงานขององค์กร กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นระดับมาก ในทุกด้านทั้งการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล รายงานทางการเงินมีความน่าเชื่อถือ และการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ

นอกจากนี้จากการศึกษาผลกระทบของระบบควบคุมภายในส่งต่อผลการดำเนินงานของหน่วยงานในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพะเยา พบว่าองค์ประกอบของระบบควบคุมภายใน ด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม ด้านการประเมินความเสี่ยง ด้านกิจกรรมการควบคุม ด้านสารสนเทศ และการสื่อสาร และด้านการติดตามประเมินผล ส่งผลกระทบต่อผลการดำเนินงานของหน่วยงานในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพะเยาในภาพรวม ซึ่งสามารถอภิปรายผลการศึกษาเป็นรายองค์ประกอบได้ดังนี้

ด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม ผลการศึกษาพบว่า ด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุมในระบบการควบคุมภายในส่งผลกระทบต่อผลการดำเนินงานของหน่วยงานในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพะเยา เนื่องจากสภาพแวดล้อมของการควบคุมที่เหมาะสมจะเอื้อให้บุคลากรตระหนักในหน้าที่และความรับผิดชอบของตน ซึ่งส่งต่อผลการดำเนินงานของหน่วยงาน โดยหน่วยงานสามารถสร้างสภาพแวดล้อมของการควบคุมที่ดีได้โดยมีการกำหนดนโยบาย แนวทางการปฏิบัติ ข้อบังคับทางคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งเป็นแนวปฏิบัติที่ดีไว้อย่างชัดเจนและจัดทำเป็นลายลักษณ์อักษรพร้อมทั้งมีการประกาศให้บุคลากรในหน่วยงานได้รับทราบอย่างทั่วถึง ซึ่งส่งผลให้บุคลากรเข้าใจในหน้าที่ของตนที่ได้รับมอบหมาย และหน่วยงานให้ความสำคัญกับระบบการควบคุมภายใน สอดคล้องกับงานวิจัยของ

อารีรัตน์ รอบคอบ (2552) ที่ได้ศึกษาพบว่า สถานศึกษาได้มีการมอบอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบให้กับบุคลากรในสถานศึกษานำไปใช้ในการปฏิบัติไว้อย่างชัดเจน จัดทำเป็นลายลักษณ์อักษร และสอดคล้องกับงานวิจัยของนุริยะ สันบากอ (2553) ที่ได้ศึกษาพบว่า สถานศึกษาได้มีการกำหนดโครงสร้างการบริหารงาน นโยบายการดำเนินงานให้บุคลากรในหน่วยงานได้ตระหนักถึงหน้าที่ความรับผิดชอบของตน ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวเป็นแนวทางในการกำหนดสภาพแวดล้อมของการควบคุมที่ดีในหน่วยงาน ดังที่สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน (2552) ได้กล่าวว่า สภาพแวดล้อมของการควบคุมเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการบริหารหน่วยงานเป็นปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมให้องค์ประกอบการควบคุมภายในองค์ประกอบอื่นดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ สภาพแวดล้อมของการควบคุมเป็นเรื่องเกี่ยวกับการสร้างความตระหนักให้บุคลากรในหน่วยงานมีจิตสำนึกที่ดีในการปฏิบัติงาน

ด้านการประเมินความเสี่ยง ผลการศึกษาพบว่า ด้านการประเมินความเสี่ยงในระบบการควบคุมภายในส่งผลกระทบในทางลบต่อผลการดำเนินงานโดยรวม และส่งผลกระทบในทางลบต่อการดำเนินงานด้านความมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ ของหน่วยงานในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพะเยา โดยมุมมองของกลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นด้านการประเมินความเสี่ยงอยู่ในระดับปานกลาง สาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องด้วยหน่วยงาน ยังไม่ให้ความสำคัญกับการป้องกันความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในหน่วยงานรวมทั้งไม่มีการกำหนดเกณฑ์ในการที่จะพิจารณาและจัดลำดับความเสี่ยงหรือการประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในการปฏิบัติงาน การประเมินความเสี่ยงที่หน่วยงานได้ดำเนินการนั้นยังมีการกระทำที่ยังไม่รัดกุมและยังไม่มีมีการปฏิบัติให้เป็นไปตามขั้นตอนที่ได้กำหนดขึ้น ยังไม่มีการพิจารณาความคุ้มค่าของค่าใช้จ่ายจากการจัดการความเสี่ยงที่เกิดขึ้นและอาจเนื่องด้วยเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานยังมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องของระบบการควบคุมภายในค่อนข้างน้อย ซึ่งหากหน่วยงานยังไม่ให้ความสำคัญกับการประเมินความเสี่ยง จะทำให้ไม่สามารถรับรู้ได้ถึงความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นภายในหน่วยงาน ส่งผลให้ไม่มีการป้องกันความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น เป็นเหตุให้การดำเนินงานขาดการระมัดระวัง ทำให้เกิดข้อผิดพลาดในการปฏิบัติงาน การดำเนินงานของหน่วยงานไม่บรรลุวัตถุประสงค์ ขาดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ดังนั้นสามารถสรุปได้ว่าหากหน่วยงานมีการประเมินความเสี่ยงพบว่ามีความเสี่ยงในระดับน้อย ย่อมส่งผลให้หน่วยงานมีผลการดำเนินงานที่ดี แต่หากหน่วยงานมีการประเมินความเสี่ยงแล้วพบว่ามีความเสี่ยงในระดับมากจะส่งผลให้หน่วยงานมีผลการดำเนินงานที่ไม่ดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนุริยะ สันบากอ (2553) ที่ได้ศึกษากับสถาบันการศึกษาและพบว่า สถานศึกษายังไม่ให้ความสำคัญกับการประเมินความเสี่ยงโดยเฉพาะการสอบทานการปฏิบัติงานในระดับกิจกรรมยังไม่มีมีการปฏิบัติเท่าที่ควร เพื่อตรวจสอบว่าสถานศึกษามีการปฏิบัติเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาเพราะการกำหนดวัตถุประสงค์เป็นสิ่งสำคัญเพื่อเป็นตัวกำหนดว่าสถานศึกษาได้ดำเนินงานเป็นไปตามเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ และสอดคล้องกับสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน (2552) ที่กล่าวว่า การประเมินความเสี่ยง เป็นกระบวนการระบุและวิเคราะห์ความเสี่ยง การค้นหาและนำวิธีการควบคุมมาใช้ป้องกันและลดความเสี่ยงเพื่อให้หน่วยงานสามารถดำเนินงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และมีประสิทธิภาพประสิทธิผล

ด้านกิจกรรมการควบคุม ผลการศึกษาพบว่า ด้านกิจกรรมการควบคุมในระบบการควบคุมภายใน ส่งผลกระทบต่อผลการดำเนินงานของหน่วยงานในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพะเยา เนื่องด้วย กิจกรรมการควบคุมในเรื่องการมอบหมายอำนาจหน้าที่ของผู้บริหารระดับสูงให้ผู้บริหารระดับรองลงมา สามารถปฏิบัติงานแทนตนได้นั้น ได้จัดทำเป็นลายลักษณ์อักษรไว้อย่างชัดเจนซึ่งการปฏิบัติเช่นนี้เป็น การปฏิบัติตามหลักของระเบียบและข้อบังคับของหน่วยงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกุสุมา โสเชียว (2549) ที่พบว่า กิจกรรมการควบคุมที่ผู้บริหารได้กำหนดขึ้น เพื่อให้บุคลากรในองค์กรนำไปปฏิบัติเป็น กระบวนการที่กำหนดขึ้นได้อย่างเหมาะสมเป็นการสร้างความมั่นใจได้ว่าองค์กรสามารถลดความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นได้และหากหน่วยงานได้มีการกำหนดการควบคุมไว้อย่างเหมาะสมและเพียงพอ หน่วยงานจะสามารถลดความเสี่ยงที่เกิดขึ้นได้ ซึ่งผู้บริหารได้ให้ความสำคัญกับกิจกรรมการควบคุมอย่างมาก ซึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของประเสริฐ กายาไชย (2550) ที่ผลการศึกษาพบว่า สมาชิกในกลุ่มสหกรณ์ให้ ความสำคัญกับกิจกรรมการควบคุมในสหกรณ์เป็นอย่างมาก โดยที่สหกรณ์ได้มีการชี้แจงรายรับ รายจ่าย และแจ้งให้สมาชิกทราบ พร้อมทั้งประกาศให้สมาชิกได้รับทราบ ส่งผลให้การดำเนินงานของสหกรณ์มี ประสิทธิภาพและบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ดังที่สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน (2552) ได้กล่าวว่า กิจกรรมการควบคุมเป็นวิธีการต่าง ๆ ที่กำหนดขึ้นเพื่อป้องกันและลดความเสี่ยงจากความเสียหายความ ผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้น ซึ่งมีใช้การปฏิบัติที่ให้การดำเนินงานมีผลดีขึ้น จึงทำให้กิจกรรมการควบคุมไม่ ส่งผลต่อประสิทธิภาพ ประสิทธิผลของการดำเนินงาน

ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร ผลการศึกษาพบว่า ด้านสารสนเทศและการสื่อสารในระบบการ ควบคุมภายในส่งผลกระทบต่อผลการดำเนินงานของหน่วยงานในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด พะเยา สามารถอธิบายได้ว่า หน่วยงานมีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศที่ครบถ้วน ถูกต้อง และจัดทำอย่าง เป็นปัจจุบันผู้บริหารสามารถนำข้อมูลสารสนเทศมาใช้ในการดำเนินงานและตัดสินใจได้อย่างทันท่วงที สอดคล้องกับงานวิจัยของชุติมา เลิศลบศิริ (2551) ที่ได้ผลการศึกษาว่า มหาวิทยาลัยได้มีการพัฒนา ปรับปรุงระบบการบันทึกบัญชีโดยนำโปรแกรมสำเร็จรูปมาใช้โดยมีการประมวลผลข้อมูลการเงินและ บัญชีที่รวดเร็วและปัจจุบัน ทำให้ผู้บริหารสามารถนำข้อมูลไปใช้ในการตัดสินใจได้ทันการและข้อมูล สารสนเทศที่หน่วยงานได้จัดทำขึ้นได้นำมาใช้เป็นข้อมูลแลกเปลี่ยนภายในหน่วยงานเดียวกันและใช้ แลกเปลี่ยนกับหน่วยงานภายนอก ส่งผลให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และสอดคล้องกับ งานวิจัยของนพวรรณ พุติตระกูล (2544) ที่ได้ศึกษาเปรียบเทียบแนวคิดด้านการควบคุมภายในของ COSO และระบบการควบคุมภายในของธนาคารออมสิน พบว่าธนาคารออมสินได้นำระบบเครือข่าย สื่อสารมาใช้ในการสื่อสารภายในธนาคาร พนักงานสามารถใช้ในการสื่อสารเสนอแนวคิดต่าง ๆ ให้ ผู้บริหารได้รับทราบได้โดยตรง ส่งผลให้ธนาคารมีการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ด้านการติดตามประเมินผล ผลการศึกษาพบว่า ด้านการติดตามประเมินผลในระบบการควบคุม ภายในส่งผลกระทบต่อผลการดำเนินงานของหน่วยงานในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพะเยา ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้สามารถอธิบายได้ว่า หากหน่วยงานได้มีการติดตาม ประเมินผลการดำเนินงาน อย่างต่อเนื่องและปรับปรุง แก้ไข ข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน โดยให้บุคลากรในหน่วยงานมี

ส่วนร่วมในการแก้ไขและปรับปรุงข้อบกพร่อง พร้อมทั้งมีการรายงานผลให้ผู้บริหารได้รับทราบจะทำให้ผลการดำเนินงานของหน่วยงานมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล รายงานการเงินมีความน่าเชื่อถือ และสามารถปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับงานวิจัยของนุริยะ สันบกอ (2553) ที่ศึกษาพบว่า การติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานตามระบบการควบคุมภายในช่วยให้สถานศึกษามั่นใจได้ว่าระบบการควบคุมภายในที่มีอยู่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และสอดคล้องกับงานวิจัยของธนัชชา โยธาทัย (2549) ที่ศึกษาพบว่า ผู้บริหารได้กำหนดการติดตามประเมินผลในระบบการควบคุมภายในให้พนักงานรายงานผลการปฏิบัติงานโดยที่ผู้บริหารนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการประเมินระบบการควบคุมภายในว่ามีความเหมาะสมและเพียงพอ สามารถใช้ในการบริหารสหกรณ์ได้ทันกับสถานการณ์ปัจจุบันได้อย่างเหมาะสม

6. ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาผลกระทบของระบบการควบคุมภายในต่อผลการดำเนินงานของหน่วยงานในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพะเยา จะเห็นว่าหน่วยงานยังไม่เห็นความสำคัญของการประเมินความเสี่ยงซึ่งเป็นองค์ประกอบของระบบควบคุมภายในที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องและทำเป็นประจำเพื่อระบุและวิเคราะห์ความเสี่ยงที่มีผลกระทบต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน ดังนั้นผู้วิจัยขอเสนอแนะให้หน่วยงานควรกำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาความเสี่ยงพร้อมทั้งจัดลำดับความเสี่ยงที่อาจส่งผลต่อการปฏิบัติงานภายในหน่วยงานอย่างรัดกุม และต้องพิจารณาถึงค่าใช้จ่ายที่อาจเกิดขึ้น และในการประเมินความเสี่ยงหน่วยงานควรมีการสอบถามเพื่อปรับปรุง แก้ไข พัฒนาแนวทางการจัดการความเสี่ยงให้ทันกับสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณนายแพทย์ศุภชัย บุญอำพันธ์ นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดพะเยา คุณสุรีย์ภรณ์ เลิศวัชรสกุล นักวิชาการสาธารณสุขเชี่ยวชาญ (ด้านส่งเสริมพัฒนา) คุณไพรัช วงศ์จุมปู รักษาการในตำแหน่งนักวิชาการสาธารณสุขเชี่ยวชาญ (ด้านบริการทางวิชาการ) นางปรียานุช เชิดชูเหล่า นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการพิเศษ หัวหน้ากลุ่มงานพัฒนายุทธศาสตร์สาธารณสุข และนางสาว ญาณิน สายโกสม นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ หัวหน้ากลุ่มงานประกันสุขภาพ ที่สนับสนุนให้มีการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ และขอขอบคุณบุคลากรทุกท่านจากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด พะเยา โรงพยาบาลทั่วไป โรงพยาบาลชุมชน สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ที่ได้ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

เอกสารอ้างอิง

- กรมบัญชีกลาง. (2560). **หลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการควบคุมภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ**. กรุงเทพฯ: กระทรวงการคลัง.
- สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน. (2552). **แนวทาง : การจัดวางระบบการควบคุมภายในและการประเมินผลการควบคุมภายใน**. กรุงเทพฯ: ชิสเต็ม โฟร์ กราฟฟิกส์.
- สุริย์ ถิ่นสูงเนิน. (2554). **ผลกระทบของประสิทธิภาพการทำงานเป็นทีมที่มีต่อคุณภาพการควบคุมภายในของสหกรณ์ในเขตสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ 3**. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต สาขาการบัญชี. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุวินชา การพัชชี. (2555). **การวิเคราะห์ประสิทธิภาพระบบการควบคุมภายในของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต สาขาการบัญชี. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- กุสุมา ไสเชื้อยว. (2549). **ผลกระทบของประสิทธิภาพการควบคุมภายในและสภาพแวดล้อมธุรกิจที่มีต่อคุณภาพข้อมูลทางการบัญชี**. วิทยานิพนธ์ ปริญญา มหาบัณฑิต สาขาการบัญชี. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชุติมา เลิศลบลศิริ. (2551). **ปัจจัยที่มีผลต่อระบบควบคุมภายในด้านการเงินและบัญชีของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์**. การค้นคว้าอิสระ ปริญญา มหาบัณฑิตสาขาการบัญชี. นครปฐม: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์.
- ธนัชชา โยธาทัย. (2549). **ความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิผลการควบคุมภายในกับผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ**. วิทยานิพนธ์ ปริญญา มหาบัณฑิต สาขาการบัญชี. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- นพวรรณ พุติตระกูล. (2544). **การศึกษาเปรียบเทียบแนวคิดด้านการควบคุมภายในของ COSO และระบบการควบคุมภายในของธนาคารออมสิน**. การค้นคว้าแบบอิสระ ปริญญา มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- นุรีย์ สันบกอ. (2553). **องค์ประกอบของมาตรฐานการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อการบรรลุวัตถุประสงค์การควบคุมภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1**. สารนิพนธ์ ปริญญา มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ประเสริฐ ภายไชย. (2551). **การควบคุมภายในของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านโป่งอึ้ง หมู่ที่ 2 และหมู่ที่ 17 ตำบลห้วยสัก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย**. การศึกษาอิสระ ปริญญา มหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการทั่วไป. เชียงราย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- COSO. (2013, 14 May). **COSO Internal Control – Integrated Framework**. (Updated 2013 March; Retrived 2015 August). Available from: <http://www.coso.org/>.